

Lauko bandymų su kiaune laisvėje (medžioklės metu)

T A I S Y K L Ė S

1. Medžioklinių šunų lauko bandymai ieškant kiaunės laisvėje (toliau – Bandymai) vykdomi specialiai organizuojant šiuos bandymus, taip pat vykdant kitos rūšies lauko bandymus, arba medžioklėse sėlinant bei medžioklėse su varovais. Visais atvejais bandymai vykdomi laikantis Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse nustatytų būdų ir terminų.
2. Vadovaujantis šiomis taisyklėmis vertinami laikų veislių šunys, turintys FCI pripažįstamus kilmės liudijimus.
3. Bandymuose gali dalyvauti tik pavieniai šunys nuo 9 mėnesių iki 10 metų amžiaus.
4. Bandymai vykdomi:
  - kai oro temperatūra ne žemesnė kaip -25°C ;
  - kai oro temperatūra ne aukštesnė kaip $+15^{\circ}\text{C}$;
  - kai sniego danga netrukdo laisvam šuns judėjimui;
  - kai vėjo greitis ne didesnis kaip 15 m/s;
  - kai nėra ilgalaikio stipraus lietaus ar šlapdribos.
5. Bandymų metu nustatomi ir vertinami šios medžioklinių šunų savybės ir darbo elementai: jautra (uoslė, klausa, rega), paieškos greitis ir tikslingumas, balsas, aplojimo pobūdis, persekiojimas ir meistriškumas, sekant žvėrelį, rišlumas ir paklusnumas.

Jautra – šuns gebėjimas surasti žvėrelį naudojantis uosle, rega ir klausa.

Paieškos greitis – šuns judėjimo greitis apieškant vietovę.

Paieškos tikslingumas – nuoseklus tipišku kiaunės gyvenimo vietų apieškojimas, paieškos platumas.

Balsas – vertinama aplojimo maniera, tipiškumas veislei, balso stiprumas, skardumas, girdimumas.

Aplojimo maniera – šuns elgesys aplojant patį žvėrelį ar jo radimo vietą.

Persekiojimas – šuns sugebėjimas meistriškai persekioti medžių lajomis ar žeme sprunkantį žvėrelį.

Rišlumas - šuns atkaklumas bei nuoseklumas ieškant, persekiojant ir aplojant žvėrelį.

Paklusnumas – vedlio komandų ir signalų, pakankamų sėkmingai medžioklei, vykdymas.
6. Lauko bandymuose su kiaune laisvėje šuns darbas vertinamas pagal maksimalių balų skalę:

Jautra	Paieška		Balsas	Aplojimo maniera	Persekiojimas	Rišlumas	Paklusnumas	Balų suma
	greitis	tikslingumas						
30	5	10	10	10	15	15	5	100

7. Diplomai už medžioklines savybes skiriami medžiokliniams šunims, kai jų minimalūs vertinimo balai yra:

Diplomo laipsnis	Bendras balas	Įskaitiniai darbo elementai		
		Jautra	Persekiojimas	Rišlumas
I	80	26	13	13
II	70	22	11	11
III	60	18	8	8

8. Medžioklinio šuns darbo įvertinimui, suteikiant atitinkamo laipsnio diplomą, pakanka šuns darbo, radus vieną žvėrelį. Šio darbo metu nepavykus įvertinti visų šuns darbo elementų, teisėjai gali leisti ieškoti antros (bet ne daugiau) kiaunės. Tokiu atveju, vertinamas ir aprašomas antrasis darbas.

9. Kiaunės paieškai šuniui suteikiama dvi valandos. Jeigu bandymų teritorijoje neaptinkama jokių kiaunės veiklos pėdsakų, bandymų dalyviams suteikiama teisė pereiti į kitą medžioklės teritoriją. Perėjimo laikas, o taip pat šuns lojimo laikas (nors ir klaidingas) neįskaičiuojamas į paieškos laiką. Šuniui aktyviai ieškant, bei esant požymių, kad kiaunė gali artimiausiu metu būti rasta, teisėjai savo nuožiūra gali skirti papildomai iki 30 minučių laiko paieškai.

10. Šuns vedliui sutikus, leidžiama nukreipti šunį šviežiu atsitiktinai rastu, arba specialiai išbaidytos ir žeme nubėgusios kiaunės pėdsaku, bet ne anksčiau kaip po 5 min. pertraukos. Tokiu atveju, šuns darbas daugiau kaip II laipsnio diplomu nevertinamas.

11. Lojimas laikomas tuščiu, jeigu po 5 minučių nuoseklaus šuns lojimo, bei apžiūrėjus visus medžius 15 metrų spinduliu apie aplojamą objektą, kiaunės nepavyksta aptikti. Vedliui leidžiama ieškoti žvėrelio papildomai iki 15 minučių. Jeigu šuo savarankiškai arba vedliui paraginus atnaujina paiešką, kai šuns lojimas trunka iki 5 min., toks lojimas tuščiu nelaikomas ir paieškos laikas nenutraukiamas. Reti sulojimai vietose, kur kiaunė užsilaiko medžių lajose pakeliui į dienojimo vietą bei padedantys vedliui įvertinti paieškos kryptį, nemažina šuns darbo įvertinimo.

12. Šuns darbo vertinimas nutraukiamas ir yra nevertinamas, jeigu:

- per 10 minučių šuo nepradeda paieškos;
- nesugeba persekioti kiaunės šviežiu pėdsaku;
- padaro tris tuščius aplojimus.

13. Persekiojimas vertinamas, kai kiaunė sunkiomis šuniui sekti sąlygomis medžių lajomis nubėga ne mažiau 60 metrų, lengvomis sąlygomis – ne mažiau 100 metrų.

14. Orientacinė atskirų darbo elementų ir galimų nuoskaitų už trūkumus vertinimo skalė:

Reikalavimai aukščiausiam įvertinimui	Aukščiausias balas	Trūkumai, mažinantys vertinimą	Nuoskaita
1. Jautra			
Šuo, pajutęs šviežius ar nakties pėdsakus, privalo užtikrintai išnarplioti pėdsakus ir tiksliai aptikti kiaunės buvimo vietą.	30	Ne tiksliai arba neužtikrintai lojimu nurodo kiaunės buvimo vietą	Iki 6
		Atsitiktinis arba trumpas darbas šviežiu pėdsaku įveikiant kiaunę į slėptuvę	5-8

Aukščiausiu balu vertinamas šuns sugebėjimas pagal pabiras aptikti medžių lajomis judėjusią kiaunę			
		Pirmas tuščias lojimas	5
		Pakartotinis tuščias lojimas	10
		Šviežiu pėdsaku, pirmo darbo metu, nepavijo ir neįvarė kiaunės į slėptuvę	9-12
		Šviežiu pėdsaku, pakartotinio darbo metu, nepavijo ir neįvarė kiaunės į slėptuvę	13
2. Paieškos greitis			
Greita šuns paieška, veislei būdinga žingine	5	Paieška tik risčia	1
		Paieška lėta risčia	2
		Paieška risčia pereinant į žingsnį	2-3
3. Paieškos tikslingumas			
Šuo turi ieškoti charakteringose, kiaunei pasislėpti tinkamose vietose, atstumu, kai įmanoma girdėti lojimą, sekant šeimininko judėjimo kryptį, aplenkiant netipines vietas	10	Ilgai užsilaikymai netipiškose vietose	iki 4
		Trumpa (netolima) paieška	iki 5
		Tankūs pasitikrinamieji palojimai neaptinkant kiaunės	iki 5
		Paieška vienos krypties, nėra kontakto su vedliu	iki 6
4. Balsas			
Gerai girdimas, būdingas veislei, šuns lyčiai	10	Būdingas veislei, bet nepakankamai stiprus	iki 3
		Duslus, sunkiai girdimas	iki 7
		Nebūdingas veislei, užkimęs	6-8
5. Aplojimo maniera			
Šuo turi nuosekliai, be pauzių, tačiau ne įkyriai aploti aptiktą ar į slėptuvę įvytą kiaunę, užimdamas patogią padėtį žvėrelio stebėjimui. Slėptuvėje ant žemės esančią kiaunę šuo turi aploti iki šeimininko atėjimo.	10	Aploja, būdamas prie pat medžio kamieno	iki 3
		Aploja su didelėmis pauzėmis	4-6
		Šokinėja ant medžio, graužia šakas, žievę, slėptuvėje ant žemės esančią kiaunę šuo iki šeimininko atėjimo inkšdamas bando savarankiškai sučiupti	iki 5
6. Persekiojimas			
Šuo turi tiksliai sekti kiaunės judesius, pasitraukimą iš slėptuvės,	15	Pameta persekiojamą kiaunę, bet greit savarankiškai ją vėl randa	iki 2

sekti nubėgantį žvėrelį, įvejjant jį į medžių lajas ir sekti iki pasislėpimo ne mažiau 60 metrų		Pavėluotai fiksuoja kiaunės pasitraukimą iš slėptuvės, ne tiksliai nurodo žvėrelio buvimo vietą, bet savarankiškai pasitaiso	iki 4
		Pavėluotai fiksuoja kiaunės pasitraukimą iš slėptuvės, ne tiksliai nurodo žvėrelio buvimo vietą, pasitaiso su vedlio pagalba	5-7
		Nesugeba sekti	8 ir daugiau
7. Rišlumas			
Šuo turi atkakliai ir nuosekliai ieškoti kiaunės, persekioti bei aploti rastą ar įvartytą į medį žvėrelį iki šeimininko atėjimo	15	Nustoja persekioti arba aploti, bet savarankiškai atnaujina darbą	iki 4
		Kelis kartus nustoja persekioti arba aploti, bet paskatintas vedlio atnaujina darbą	5-7
		Meta užtikrintą aplojimą, prieina prie šeimininko, neieško pamesto žvėrelio	8-10
8. Paklusnumas			
Šuo privalo klausyti vedlio komandų ir signalų, pakankamų sėkmingai medžioklei, mokėti eiti neįtempiant pavadžio	5	Netiksliai vykdo vedlio komandas	1
		Nenoriai eina su pavadžiu	1-2
		Neprieina vedliui pakvietus	2-3
		Šuo yra sunkiai valdomas	3-4

15. Šiuose bandymuose griežtai draudžiama naudoti nelaisvėje auginamą ir bandymų metu į laisvę paleistą kiaunę.

16. Bandymų metu leidžiama naudoti navigacines šunų sekimo sistemas, kad teisėjų komisijai būtų lengviau stebėti ir kontroliuoti šunų paieškos bei darbo elementus, tačiau jų parodymai negali būti laikomi pagrindu darbo vertinimui. Vertinimo pagrindas – tai, kokį šuns darbą teisėjai matė savo akimis, o GPS prietaisų parodymai, gali būti tik to papildymas ir atstumų patvirtinimas.

17. Pagal šias taisykles taip pat gali būti vertinamas šuns darbas, kai šuo laisvėje randa voverę.

Taisyklės parengtos LLSK, pagal RKF taisykles ir patvirtintos LKD MŠDSK bendru klubų atstovų susitarimu, 2019-10-25 d..